

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio IV. Votorum & Juramentorum Commutatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

tantum Matrimonii; indéque rectè infert votum illud, etiam post dispensationem Pontificiam, quoad reliquas partes castitatis manere reservatum.

Tandem quoad dispensationes votorum aliàs⁷⁹ Episcopi & privilegiati conveniunt in hoc, quòd utrique possint vota dispensare, vel commutare, etiam extra Sacramentum confessionis, imò etiam absentibus. Quia pro neutris ullo jure, vel clausula istud exercitium ad solum forum Sacramentale restringitur: ut videre est apud Sanch. l. 4. Moral. c. 43. & alios passim. Præter autem differentiam particularem in votis reservatis §. 2. in fine assertam, generaliter differunt sicuti excedentes, & excessi. Ex una parte, Episcopi possunt suam potestatem dispensandi, vel commutandi vota aliis delegare: quia in ipsis hæc potestas est ordinaria: at Mendicantes non possunt, quia Delegati sunt. Ex altera parte, Mendicantes possunt exercere sua Privilegia circa omnes Fideles ad ipsos undecunque accedentes, agunt enim nomine Pontificis: Episcopi autem qui per suam Jurisdictionem agunt, ultra suos Diocesanos se extendere nequeunt. §. Extensionem facultatis dispensandi in votis ad juramenta, combinabo infra Sect. 4. §. 2. Regula 3. cum facultate commutandi.

SECTIO IV.

Votorum, ac juramentorum commutatio.

SUMMARIUM.

80. Voti commutatio est translatio obligationis ab una materia ad aliam, &c.

B b 3

81. Ee

81. *Etque in opus manifestè melius, Deoque gratius
& sanctè fieri potest ab ipsomet vobente.*
82. & 83. *An verò ab ipsomet vobente fieri possit in
priori æquale, utrumque propabile est.*
84. *In opus autem minus, necessariò fieri debet ab alio
testatem habente?*
85. *Quam vota commutandi potestatem habet, qui potestatem
habet dispensandi in iis; ut Pontifex respectu omnium
Episcopi, & Pralati Exempti respectu suorum.*
86. *Ac etiam Confessarii privilegiati seu Mendicantes.*
87. *Quæcunque autem vota, & qua ratione reservata
Pontifici quoad dispensationem, eadem ratione
servata sunt quoad commutationem.*
88. *Et e contra quacunque ratione eorum dispensatio
esse reservata, eadem cessabit esse reservata commutatione.*
89. *Usque ad n. 94. Qui in jubileo & se obtento obtulit
vel etiam noluit petere voti sui commutationem,
petere potest, etiam post multos annos, à quocumque
Confessario tunc approbato. Doctrina Confessantis
notanda.*
94. *Quaratione potestas dispensandi vota extenditur
ad iuramenta pia, & vota jurata, eadem ratione
extenditur ad ea commutanda. Usque ad n. 102.
Eorum doctrina multum notabilis: qua scilicet
vota commutari possint iuramenta pia?*
102. *Quæcunque vota, vel iuramenta in præjudicium
dispensari non possunt, nec etiam ordinaria
commutari possunt.*
104. *Excipiuntur & resolvuntur varii casus valde notandi.
Usque ad n. 115.*
115. *Usque ad n. 121. An, quando, & qualis ratio
causa commutandi vota, &c.?*
121. *Usque ad n. 126. traditur modus, & quatuor Regule
commutare volenti plurimum observanda.*
- Usque ad n. 134. recensentur exempla authentica
casus varii.*
134. *Observationes, corollaria, & casus varii.*

ASSERTIO IV.

VOtorum commutatio, omnium sensu, est trans-⁸⁰
latio obligationis à materia voti prius facti ad
aliam materiam priori subrogandam, ea in opus
manifestè melius, Deoque gratius propria voventis
authoritate fieri semper potest; non item probabilius
in aequale: certo non in minus; sed requiritur po-
testas superior; causa rationabilis: modusque con-
veniens. Idemque dicendum de commutatione
Juramentorum, salvo jure tertii.

§. I.

Propria auctoritas.

I. **V**Otorum commutatio in opus manifestè⁸²
melius, Deoque gratius proprio voventis
arbitrio, non licitè modò, verùm & sanctè semper
fieri potest. Negent licet graves DD. Antiqui, *In-*
nocent. Hostiens. Abbas, D. Bonaventura, Richar-
dus, alii; est tamen jam communis recepta, & cer-
ta sententia DD. *Lessius l. 2. c. 40. num. 101.* Et
optimè declarans *Sanch. l. 4. Moral. c. 49. n. 4.*
Suar. l. 6. de voto c. 18. n. 4. Laym. cit. c. n. 19. alii
passim. Sumitur ex *c. 1. de vot. & ex c. 2. Fureju-*
rand. Ubi dicitur: *Propositum, sive promissum, non*
infringit, qui illud in melius commutat. Ratio est: quia
votum est promissio facta Deo de meliori bono: at
constat, quantò melius, & præstantius est bonum,
tantò Deo gratius, & acceptius esse; quamobrem
qui opus Deo promissum in melius commutat, is
Deo abundantius satisfacit. Quemadmodum enim
bonum melius continet in se semper eminenter mi-
nus bonum, ita consequenter solutio melioris emi-
nenter

nenter

nenter continet solutionem minoris boni: de
 modò sit manifestè melius, & gratius Deo, in
 voventi sinè tergiversatione, vel dubitatione
 stet se votum suum in melius commutare, ut si
 vovisti eleemosynam certo pauperi, qui tamen
 dum acceptavit, liberè potes dare alteri magis
 ti. Si vovisti linteamen Ecclesiæ, liberè potes
 mutare in Calicem, vel aliud ornamentum
 majoris. In dubio autem stabit possessio pro
 ligatione voti jam determinata ad certam
 riam, quæ privata voventis autoritate mutari
 potest. Ut si vovisti jejunium, non potes a
 tuo commutare in Orationem, si non constet
 tunc esse gratiorem Orationem, vel saltem
 festè æquè gratam, juxta dicenda N. III. Exc
 da autem hîc sunt vota reservata & præjudicia
 tertio, de quibus §. *seq.* parebit.

§2 II. Verius est commutationem, voti in
 quantumvis æquale visum, non posse propri
 ventis autoritate fieri. Est itidem communis
 sine dubio probabilior sententia DD. cum *Sanc*
Sanch. Laym. cc. II. Ratio: quia non potest
 pro alio solvi, nisi constet de creditoris, vel pro
 sarii consensu: at non constat nobis Deum com
 tire, ut pro determinato voto solvatur ipsi
 etiamsi æquale: quin potius videtur velle, ut
 in determinata specie fideliter reddatur. Ne
 enim hîc adest ratio interpretationis divinæ Vol
 tatis, sicut adest in commutatione voti in mel
 Quod si occurrat causa ita commutandi votum
 aliud, eam cognoscere ad Superiorem pertinet
 III. Co

III. Certè tamen etiam probabilis est sententia op-83
posita affirmans, quamlibet proprio arbitrio com-
mutare posse votum suum in aliud opus manifestè
æquale. Sic *Major, Henriquez, Rodriq. Medina,*
aliisque citr. Diana p. 3. tr. 11. *resolut.* 48. Tamb.
l. 3. Dec. c. 16. §. 5. n. 14. & probabile fatetur Suar.
cit. l. 6. c. 20. n. 4. Ratio est: quia si materia est
evidenter æqualis, non potest non esse Deo æquali-
ter grata, nobisque proficua; neque enim cultui
Dei, neque salutis nostræ aliquid derogatur, quan-
do aliud æquè bonum præstamus. Adde etiam ho-
mini per æquale satisfieri, si ipse invitus non sit. At
Deum non esse invitum ad opus æqualiter bonum,
satis ob suam benignitatem præsumere debemus;
ergò & ipsi satisfiet. Est quidem opus promissum
Deo, eò ipso, quo promissum est, cæteris paribus,
melius non promisso: at certè vovens volens satis-
facere Deo per aliud æquè gratum Deo, eam boni-
tatem operis promissi transfert in opus subroga-
tum, & sic efficit etiam formaliter æquale. Cæterum
notant Doctores hujus probabilis sententiæ opus
subrogatum debere esse manifestè, & evidenter æ-
quale operi promisso per votum: & quia hoc digno-
scere plerumque difficile est, ne fallamur in subro-
gando, consulendum esse, ut aliquantò plus subro-
getur, cum quis propria autoritate vult commu-
tare votum suum. Vides jam, quàm consultius sit
eo casu petere commutationem ab habente pote-
statem commutandi, quippe qui in hoc aliquantò
liberior est, ut infra patebit. Maneat ergò prior sen-
tentia & probabilior, & tutior.

84 IV. Tandem certum apud omnes est, votum propria autoritate non posse commutari in opus minus bonum quomodocumque, sed id necessariò debere fieri autoritate Superioris Ecclesiasticæ ordinariæ, vel delegatæ. Quia quod admodum omne votum contrahit vinculum spiritualis obligationis ad Deum, ita omnis voti solutio spectat ad potestatem spiritualem jurisdictionis, ea solutio fiat per dispensationem, siue per commutationem tantum: alioquin frustra conferrentur Privilegia commutandi vota. Et quia commutatio voti in aliquid notabiliter minus potest fieri, nisi per potestatem dispensandi: enim remittitur partialis obligatio voti, quæ est partialis dispensatio. Commutatio autem in aliquid non notabiliter minus, seu paulò minus (cum parum pro nihilo reputetur) adhuc potest fieri & debet fieri per potestatem commutandi, ut videbimus.

§. II.

Potestas commutandi vota.

REGULA I.

85 **Q**uisquis habet potestatem dispensandi votum, etiam commutandi habet. Res liquida potestate ordinaria; nimirum summum Pontificem in tota Ecclesia, Episcopum in sua Diocesi, Prælatum exemptum respectu suorum Religiosorum, sicut dispensandi, ita à fortiori etiam commutandi vota potestate ordinaria pollere, obligationem mox reddendam. Nec amplius dubia potestate delegata, quod videlicet, cuicumque

delegationem, vel Privilegium commissa, vel concessa est potestas dispensandi, etiam censeatur esse, & re ipsa sit commissa, vel concessa potestas commutandi vota proportionaliter. Sic (contra Navar. Sylv. Azorium, Sanchez & alios) communis & recepta jam sententia DD. Sotus, Henriquez, Syl. aliisque congestis, Suarez l. 6. de voto c. 12. n. 10. Laym. cit. n. 20. & alii moderni passim. Rationem dat Regula 53, in 6. *Cui licet, quod est plus, licet utique, quod est minus.* Quod maxime locum habet, si minus subordinetur majori, seu in eo contineatur, tanquam imperfectum in perfecto: at qui voti commutatio est velut imperfecta dispensatio, & multo minor illa: siquidem per dispensationem vinculum voti simpliciter tollitur, per commutationem autem solum secundum quid: quia ab una in aliam materiam transfertur; & certe, qui potest remittere totum debitum, post & partem. Accedit: quod raro admodum adsint causae, ob quas vota simpliciter relaxari, vel dispensari debeant aut possint, sed plerumque dispensationi commutatio aliqua adjungi debeat, & soleat: quare praesumendum est, mentem Pontificis conferentis alicui potestatem dispensandi in votis, esse, ut haec facultas exerceatur secundum consuetum Ecclesiae morem: nimirum, cum justa ratio totum condonandi non subest, commutando in aliud opus minus: quod si in minus, cur non etiam in aequale? ut prudenter arguit Laymanus *sapè cit. cap. 8. num. 10.*

Certum ergo esto Confessarios approbatos Or-86
dinum

dinum Mendicantium, sicut privilegio gener-
 habent facultatem delegatam dispensandi, ita etiam
 habere proportionaliter facultatem commutandi
 omnia vota, quæ potestate ordinaria dispensandi
 vel commutare potest Episcopus. Quamvis
 Delegatus, vel Privilegiatus non possit
 subdelegare potestatem suam commutandi vota
 tamen, præsertim ob causam, v. g. occupationem
 multitudinem confitentium, &c. potest dicere
 mutationem postulanti: *Commuto hoc tuum
 tum in illud opus, quod ille Sacerdos (quid
 tiam Sæcularis?) doctus designaverit, cuius
 cio te stare volo.* Ita post *Vivaldum, Sanchez
 Lessium, alios Laym. cit. n. 27. Gobat de
 leo c. 39. n. 305. in fine.* Ratio est: quia ille
 designando opus subrogatum non exercebit
 Jurisdictionis, sed nudum ministerium intellec-
 le substituendi, quod cuicumque viro docto
 mitti nihil prohibet. At, quid si interea, antequam
 quam ab illo alio viro docto fiat actualis subro-
 tio, occurrat occasio voti observandi? - V. g. *Vo-
 sti singulis feriis sextis jejunare in pane, &c.*
*Jam hodie est feria sexta, & non um illum
 virum doctum convenisti, vel convenire potuisti.*
Resp. Non peccabis non observando votum
 tuum: nam reipsa jam facta est commutatio, ob
 que jam cessavit voti prioris obligatio, & accedit
 jam alia nova obligatio, scilicet acceptandi, &
 incepti exequendi onus, quod ab illo viro docto
 imponetur: quod quidem onus non debes subire
 antequam imponatur. Ita (contra *Rodriguez*)

optimè *Sanch. Lessius, Portellus noster*, eosque citans Gobat eodem c. 39. n. 306.

REGULA. II.

QUaecunque vota, & qua ratione, quoad dispensationem Pontifici reservata sunt, eorundem etiam eademque ratione, commutatio reservata est; sic, quod ea neque inter se, neque inter alia opera, quantumvis manifestè meliora sine Summi Pontificis licentia commutari possint ab ulla potestate inferiori ordinaria, vel delegata, multò minùs propria voventis autoritate: eo quòd eorum etiam commutationem sibi reservavit Pontifex. Imò *Extrav. Et si dominici. de panit. & remiss. in 6.* excommunicantur ea vota commutantes sine Pontificis licentia. De quibus latè *Suar. lib. 6. c. 21. Azorius l. 11. c. 18. q. 4. alii citt.* Excipitur tamen semper votum solemne Religionis: in illud enim omnia prorsus alia vota, etiamsi alioquin reservata etiam propria autoritate commutari possunt, & ex dispensatione Juris defacto commutantur. c. Scripturae de voto. *Reus fracti voti non habetur, qui temporale obsequium in perpetuam agnoscitur Religionis observantiam commutare.* Docetque unanimes ferè Doctorum sententia cum *S. Thoma 2. 2. q. 88. c. 12.* Et universaliter quoad vota tam realia, quàm personalia cum aliis docet *Pellizarius in Man. Regular. tom. 1. tr. 3. c. 4. n. 19.* Ratio scilicet est; quia votum Religionis, quo homo seipsum, & omnia sua Deo in perpetuum obsequium consecrat, sua universalitate actionum; & temporum omnia omninò alia vota in se eminenter

cons

concludit, & etiam jam facta, cum emititur, lut in se ablorbet.

88 Contra verò quibuscunque modis, & casibus eorundem votorum dispensatio per se, vel per dispensatorem cessat esse reservata Pontifici, & ad Episcopos vel Privilegiatos devolvitur, iisdem etiam sequenter cessabit esse reservata commutatio. Idem ergo illi & casus *Sectione præcedent. §. 3.* latè explicati quoad dispensationem, per omnia applicandi sunt commutationi. Porrò quamvis generali concessione, vel indulto dispensandi, commutandi omnia vota, non intelligantur quinque reservata, ut habet communis intellectus Doctorum cum Sancti. *l. 4. Moral. c. 40.* non quando tamen in generali concessione dispensandi vel commutandi omnia vota, excipiuntur dumtaxat vota Religionis, & continentia, prout videtur fieri in novissimis Jubileis plerisque, omnino intelliguntur etiam permessa reliqua vota trium peregrinationum, saltem durante tempore Jubilei. Nunquid non etiam postea? Eni tibi securam delutarem doctrinam.

89 §. Quisquis aliquando lucratus est Jubilei præstitis nimirum omnibus ad lucrandos Jubilei favores requisitis, potest multis etiam annis post Jubilei tempus transactum à quovis id tempore approbato Confessario obtinere commutationem omnium votorum, quorum commutatio prius oblitus est, petere, aut etiam tunc petere soluit, exceptis dumtaxat castitatis perpetua, & Religionis votis, adeoque non exceptis votis triplicibus.

peregrinationis. Ita Sanch. Lessius, Sanctarellus, Portellus, Castro-Palaus, Diana, eosque recitans P. Gobat. *Quinarii tr. 3. de jubileo c. 32.* Doctrina hæc duplici innititur fundamento.

Fundamentum unum est. Licet in Jubilei Bullis fiat mentio Confessarii in singulari numero: attamen potest quis favores Jubilei petere à diversis Confessariis singulos à singulis: Ita in terminis Card. de Lug. de penit disp. 28. n. 170. ubi asserit: quod tempore Jubilei possit quis quemlibet ex approbatis Confessariis, etiam cui non solet, vel non vult confiteri, eligere, & quidem vel ad omnes effectus in Bulla concessos, vel ad aliquos tantum, nec necesse esse, ut quem eligit ad unum, eligat ad reliquos omnes. Consentit Sanch. lib. 4. *Moral. c. 54. num. 17.* & quoad opera præscriptorum, & quoad votorum commutationem. *Ratio* hujus fundamenti est; quia Bullæ Jubilei, quas novissimi Pontifices edunt, non indicat ullam necessitatem petendi hos favores ab uno, eodemque Confessario: ergo nec nos debemus illam fingere: cum præsertim favores Jubilei sint amplissime interpretandi, ut bene ostendit idem Gobat. *eodem tract. num. 24.*

Fundamentum alterum est. Jubileum semel obtentum dat Jus omni tempore, etiam post Jubileum, eligendi Confessarium pro his gratiis acquirendis, quæ tempore Jubilei obtineri poterant, & obtentæ non sunt. *Ratio* hujus fundamenti fundamentalis est; Quia licet Pontifices in Bullis Jubilei operum præscriptorum executionem affigant

certo

certo tempore, scilicet spacio duarum hebdom-
 dum, gratias tamen, & favores, quos intuitu
 lorum operum impertiuntur, minimè alligantur
 certo tempore. Dicunt enim quidem: qui in
 duas hebdomadas designatas jejunaverit, Ecclesiam
 visitaverit, confessus fuerit, &c. At non dicitur
 poterit eligere Confessarium, qui intra illas
 hebdomadas illum absolvat, vota commutat,
 Sed absolute: qui illum absolvat, vota commutat,
 &c. Ergo cum ipse Pontifex non restringat, &
 quin privilegium Principis sit amplissime inter-
 tandum & propositum indefinita in materia
 dictionis æquiparetur universali: non est factum
 eligendi Confessarium pro commutatione vota
 restringenda ad tempus Jubilei præscriptum,
 latè extendenda ad quodvis tempus, & respectu
 rumvis favorum, qui tempore Jubilei acqui-
 tuerunt, & salvâ legitimâ operum præscriptorum
 executione, obtenti non sunt. Juvat audire
 P. Gobat, ex propria praxi practicè suadentem
 dm n. 243. post medium.

92. Unde ego non semel dicentes mihi, se ante
 vel decem annos edidisse hoc, vel illud votum
 nunc liberarentur libenter propter hanc, vel illam
 non irrationabilem causam; mox interrogati
 non interea essent potius aliquo Jubileo? Respon-
 sibus affirmative, commutavi illud votum ob
 & energiam obtenti Jubilei. Etsi quippe ego præ-
 ptestate Ordinibus Mendicantibus communi
 aufndi vota penitentium omnium: quia tam
 incommutatio acta vi Jubilei non exigit tam

commutandi causam. (ipsa nimirum impletio operum præscriptorum præbet sufficientem causam commutandi vota ita volenti nullâ aliâ allegatâ causâ, ut habet *ibidem* n. 292.) quam quæ sit vi privilegiorum Apostolicorum: idcirco prudenter usurpatur doctrina traditi fundamenti, singulariter quando Confessarius intelligit pœnitentem sat crebro egisse contra suum votum, idq. propter aliquam novam etsi non gravem, circumstantiam supervenientem. Sic ille sapienter.

§. A fortiori ergo Confessarius ipso tempore Jubilei, quando vult attentius considerare vel qualitatem causæ, vel modum commutationis, poterit ipsammet commutationem differre in unam, alteramque hebdomadam post Jubileum, dicendo pœnitenti: *Commutabo tuum votum, ubi maturius cogitavero, quid ad animæ tuæ salutem, & profectum expediat.* Ita Suar. l. 6. de voto. c. 16. n. 15. Sanch. l. 4. c. 14. n. 33. Gobat. c. 39. n. 307. Ratio est: quia sicut cum quid prohibetur, omnia prohibentur, quæ sequuntur ex illo: *Reg. 39. in 6.* ita etiam qui dat potestatem, dat simul omnia, quæ ad illam moraliter consequuntur, seu ad ejus convenientem usum necessaria sunt. Quin imò potest hoc facere Confessarius, etsi nullum in specie votum intelligat. Si enim pœnitens dicat se habere plura vota, in quibus juvari cupiat, potest Confessarius aliis negotiis implicitus respondere: illa vota mihi post exactum Jubileum indica, & commutabo, &c. Ita Sanch. *cit. c. 37.* & Castro-Palans cum Gobat. l. *cit.* contra Suar.

THEOL. ORAL. ARS

C C

RE-

REGULA III.

94 **Q**uibuscunque modis extenditur potestas dispensandi
 sancti vota ad juramenta pia, iisdem etiam
 fortiori extenditur potestas commutandi vota
 eadem juramenta: atque adeò quicumque habet
 testatem ordinariam, vel delegatam dispensandi
 per dicta consequenter, etiam commutandi vota

65 I. Is potest dispensare, & commutare etiam
 vota etiam jurata, seu juramento confirmata.
 potestate ordinaria nemo ambigit. De delegata
 testate per Privilegium, vel jubileum tuto dicitur
 communiùs Doctores. Sanch. l. 8. de Matr. c. 2. n. 24. Suarez l. 6. de voto c. 14. n. 19. Laym.
 tr. 3. c. 11. n. 3. Dianap. 1. tr. 11. Resolut. 4. §. 1.
 bat de Jubileo Quinariii tr. 3. c. 48. n. 287.
 dans rationem: *Quia juramentum voto firmatum
 superadditum non parit Deo majus jus, quam
 votum firmaretur per sui revocationem: sicut
 votum millies renovatum potest per Bullam
 commutari, ita & firmatum per mille juramenta.*
 Sic ille. Idem erit de privilegio. Ratio
 communis est: quia votum, etiam accedens
 juramento, eandem naturam obtinet: & juramentum
 additum actui induit naturam, & conditionem
 illius, cui additur, eoque ruente, etiam ipsum
 ruit: ergò non obstante juramento, habens potestatem
 tem, sive ordinariam, sive delegatam dispensandi
 vel commutandi vota, adhuc poterit dispensare
 commutare illud votum, quo sublato, necesse
 rior etiam corruet juramentum additum. Verum
 quia contrarium docent gravissimi DD.

riq. Rodriq. ipséque Lessius l. 2. de justit. cap. 40
 dub. 11. ad majorem securitatem Gregorius XIII.
 Privilegium concessum Societati JESU commutan-
 di omnia vota Pontifici non reservata extendit ad
 vota etiam jurata, attamen sine præjudicio tertii,
 quod per communicationem privilegiorum etiam
 cæteris Mendicantibus concessum censetur. Et sic
 res rursus salva est, cum rarissime conveniat fieri
 dispensationem, maximè à Delegato, vel Privile-
 giato, absque aliqua commutatione.

II. Is potest etiam dispensare, vel commutare⁹⁶
 juramenta absoluta, & per se stantia principaliter
 in honorem Dei edita de aliquo faciendo, vel omit-
 tendo (saltem in materia non reservata Pontifici)
 etsi secundariò in commodum proximi tenderent,
 ut si absolute jures, *te Oettingam peregrinaturum,*
non amplius lusurum, vinum non bibiturum, tan-
tam elemosynam daturum, &c. De potestate or-
 dinaria rursus in confesso est. De potestate de-
 legata per privilegium, vel Bullam Jubilei, plurimis
 allegatis, docent Suar. cit. c. 14. num. 6. Sanch. l. 4.
 Moral. c. 53. num. 8. Tannerus tom. 3. disp. 5. q. 5.
 num. 38. contra Lessium Azorinum, alios. Ratio est;
 quia votum & juramentum in honorem Dei abso-
 lutè facta, maximam similitudinem habent, diffi-
 cilè discernuntur, atque in jure etiam æquiparan-
 tur, eò, quòd utrisque planè sit similis obligatio
 erga Deum tantum ex virtute Religionis: in voto
 quidem, quia Deo vovens fidem suam dedit de fa-
 ciendo aliquo in ejus honorem; in juramento verò,
 quia jurans Deum invocavit sponsorem suæ pro-
 missio-

missionis etiam principaliter ad honorem Dei factæ
 adeoque dispositum de uno (saltem in favorabi-
 bus) meritò censeatur etiam dispositum de altero
 ut proinde dans potestatem solvendi unum, cen-
 seatur dare ad solvendum alterum: nam certè Pon-
 tificex quando dat potestatem dispensandi, vel cen-
 mutandi vota, habet rationem solius juris, quæ
 Deus per votum acquisivit: Idem autem, ac si
 liminum jus acquisivit per tale iuramentum.
firmatur efficaciter. Dans Privilegium Greg.
extensione supra dictâ commutandi vota iuramentum
 concedit posse commutare duo vincula, & votum
 iuramenti: ergo etiam concedit posse illos cen-
 mutare, quando adest unum tantum vinculum,
 licet iuramenti tantum: quid enim tollit, vel
 ista conjunctio iuramenti cum voto, si æque
 sine præjudicio tertii? Quare meritò Basilius
 tius *l. 9. de Matr. c. II. n. 4.* asserit, sibi videri
 certam Regulam: quoties datur potestas ad dispen-
 sandum in voto, toties dari ad dispensandum etiam
 in iuramentis, eò quòd Iuramenta votis æque
 tentur, & pro votis habeantur, in quibus Deus
 constituitur creditor.

97 §. Dixi per parenthesis: *saltem in materia*
reservata. Communior enim & in praxi magis
 cepta est Sententia Cajetani, Tolet. Valent. Azor.
 aliorum cum Laym. *cit. c. II. n. 4.* quòd Pape
 reservatio votorum extendatur etiam ad reservatio-
 nem iuramentorum in eadem materia, scilicet
 religionis, Continentiæ perpetuæ, & triplicis illius
 peregrinationis, ob prædictam æquiparationem

ris, & consuetudinem Ecclesiæ. Contra tamen sentiunt *Retrus Ledesma, Navarrus, Tabiena, alii cum Sancto supra. Tamb. l. 3. c. 7. §. 3. n. 7. Caifing. de privil. Regul. tr. 5. prop. 2.* Nimirum reservationem papalem votorum, aliàs strictè interpretandam, non debere extendi ad reservationem juramentorum in iisdem materiis, quippe diversæ rationis, & minoris obligationis: atque adèd privilegium Confessarium Ord. Mend. adhuc dispensare posse in juramentis piis circa illas quinque materias. Agnosco probabilitatem saltem extrinsecam, sed oppositum tutius.

III. Is etiam dispensare, & commutare potest 98
vota & juramenta pia absoluta per se stantia (nullâ promissione factâ homini) etiam simul edita in utilitatem hominis, vel Ecclesiæ, seu cum ordine ad certam personam, Ecclesiam, Monasterium, si nondum acceptata sunt. Ut si vovisti, vel jurasti absolute hunc pauperem alere, huic Ecclesiæ Calicem dare, &c. *Communis apud citr.* Ratio est: quia cum illa sint juramenta pia, ratiuent æquiparationem cum votis; &, cum nondum acceptata sint, nullum jus justitiæ acquisitum est illi certæ personæ vel Ecclesiæ: ergò sine injuria, vel præjudicio cupiam, ob causam rationabilem ab aliis habente potestatem dispensandi vel commutandi vota, & juramenta pia, relaxari, vel commutari poterunt. Sed vide mox N. IV.

§. At verò juramenta ejusmodi absoluta non ita 99
pia: seu intuitu Dei facta, sed præcisè, & principaliter in utilitatem hominis edita: ut si absolute ju-

resre *Titiam ducturum, vel dotaturum* & *Cajum cuniam daturum, &c.* Cum & hæc nullum jus factum alteri ante acceptationem pariant, possunt quidem jure ordinario ab Episcopo, aliisque Prælatibus similem potestatem jurisdictionis habentibus, gravem causam relaxari, vel commutari, communem DD. *Cajet. Navar. Sylv. Sa, Sanchez* eosque citans *Laym. l. 4. c. 11. n. 8.* certè probabilius minimè à Delegato per Præbendam, vel Jubileum: ut contra *Rodrig. &c.* pluribus citatis docent iidem *Sanch. l. 1. de m. disp. 37. n. 17. & Laym. cit. n. 8. §. Verum.* Ratio est: quia talia juramenta, licet per illa non jus efficax alteri parti acquisitum sit, ob defectum acceptationis, vel etiam injuriam; nullam tamen cum votis similitudinem vel juris æquiparationem obtinent: quæ tamen æquiparatio præcipua est ratio extendendi facultatem dispensandi, vel commutandi vota ad juramenta. Unde militari placet, nec tutum videtur, quod *Diana p. 5. m. resolut. 56. & Tamb. l. 3. Dec. c. 7. §. 2. n. 1.* extendunt ad casum, quo juramenta ob injuriam tertii, metum, vel dolum, (v.g. *solvendi n. usurario, peccuniam latroni, &c.*) relaxari possunt ab Episcopo, posse tunc etiam à Privilegiato, vel tute Jubilei commutari, eò, quòd & hic commutatio fieri possit sine præjudicio tertii. At certè si nulla adest similitudo, vel æquiparatio cum votis, non potest in aliud manifestè melius, & securè

100

IV. Quin etiam ejusmodi vota, vel juramenta pia ipse vovens propria authoritate commutari potest in aliud manifestè melius, & securè

probabilem Sententiam, etiam manifestè æquale.
Idque de votis, & juramentis piis absolutis princi-
paliter ipsi Deo factis ex dictis liquidem est; & pro-
babilissimum etiam de juramentis piis in hominis
utilitatem editis, sed nondum acceptatis, v.g. vo-
vit, vel juravit quis eleemosynam certo pauperi,
calicem certæ Ecclesiæ, &c. antequam fiat accepta-
tio, potest vovens, vel jurans propria autoritate,
& arbitrio, mutatô consiliô, eleemosinam dare al-
teri pauperi, calicem alii Ecclesiæ egentioti. Quia
ex una parte, Deus semper est contentus de meliori
bono: & ex altera parte talis commutatio non fit
in præjudicium hominis, vel Ecclesiæ illius, quippe
cui nondum acceptanti nullum jus acquisitum fuit.

§. Hic rectissimè monet Laym. *cit. c. II. num. 7. 101*
in fine: in commutatione ejusmodi votorum, ac
juramentorum in utilitatem certi hominis, vel Ec-
clesiæ editorum, etiam habentibus potestatem ca-
vendum, ne, si ea aliis innotuerunt, scandalum, vel
offensio animorum oriatur. Item ne à privilegia-
tis Officio Ordinarii præjudicetur, postquam ta-
lia vota, vel juramenta in publicum devenerunt.
Etsi enim ea vota, vel juramenta nullum pariant
jus propriè dictum, vel actionem in judicio tan-
quam quid ibi jure debitum exigendi, pariunt ta-
men jus quoddam generre officium judicis implo-
randi, ut ita vovens, vel jurans compellatur ad
executionem. Unde & Judex Ecclesiasticus ho-
minem ad impletionem hujusmodi voti, vel jura-
menti compellere debet, nisi vel ipsemet, vel alius
simili potestate, quamvis delegatâ tantùm, prædi-

tus ob justam causam relaxandum, vel commutandum judicârit, ut notat ibidem Laym. n. 6. in p.

REGULA IV.

102 **Q** *Uacunque vota, vel juramenta in præjudicio tertii dispensare nequeant, etiam commutatio nefas esto.* In utroque enim eadem erit ratio judicii. Hic certa à minùs certis separanda

103 **I.** Certum apud omnes, juramenta promissa facta homini, seu confirmatoria promissionis ipsi homini, vel Ecclesiæ, Monasterio, &c. que ad utilitatem principaliter edita, & legitime acceptata ordinare nulla potestate ordinariâ, delegatâ, relaxari, vel commutari posse, sine sensu ejus, cui tale juramentum præstitum. *Ratio clara est:* quia tali juramento legitime acceptato, vel homini Ecclesiæ verum, & proprium jus acquisitum est: quo proinde sicuti in bonis, privari non potest absque suo consensu vel culpa. Unde & in privilegiis, vel indultis dispensandi, vel commutandi vota, vel juramenta semper additur, & nisi addatur, subintelligitur: ut in fiat *sine præjudicio tertii.* Tunc autem dispensatio, vel commutatio verissimè fit cum præjudicio tertii, quando alteri parti promissionis juramento sibi factam acceptanti verum jus præteritæ acquisitum est. Unde & hæc juramenta acceptationem relaxari, vel commutari poterunt quia id commune est omnibus pactis, ut, nisi à altera parte acceptata sint, nullam obligationem pariunt. Ratio autem disparitatis à prioribus

Quia vota, & juramenta pia, etiam in gratiam hominis edita, principaliter ipsi Deo fiunt: adeoque Deo, non homini (qui habet se solum ut materia, circa quam voti, vel juramenti) per ea jus, & obligatio acquiritur: at verò juramenta promissoria facta homini, vel Ecclesie, & acceptata, jus & obligationem ipsi homini, vel Ecclesie pariunt: Atqui Deus obligationem remittere censetur, si Ecclesie Prælatus ita judicet expedire, ut relaxentur, vel commutentur vota, vel juramenta sibi facta: homo autem non censetur remittere jus, & obligationem sibi factam ex juramento alterius acceptato: Ideoque ejus voluntas & commodum spectari debet, ut eo invito, vel non volente, relaxari, vel commutari nequeat.

§. Dixi: Ordinariè. Excipiendi enim sunt ca-104
sus ex communi DD. apud Laym. cit. c. II. n. 5.
1. Si bonum commune Ecclesie, vel Reipublice (cui quodvis bonum privatum posthaberi debet) relaxationem talis juramenti postulet. Tunc enim summus Pontifex ex plenitudine potestatis in causis bonum totius Ecclesie, & proportionaliter Episcopus in causis bonum suae Dioecesis concernentibus, ejusmodi juramenta, etiam invita altera parte, relaxare, vel etiam commutare poterit; & quidem hi soli, spectando potestatem directam relaxandi juramenta per modum judicii, & absolutio- nis, quippe omninò spiritualem, adeoque ad solos Ecclesiasticos Prælatos pertinentem. Indirecta autem potestas relaxandi juramenta ratione materiae, aut supplendo vicem ejus, qui remittere deberet, etiam

etiam ad potestatem sæcularem pertinere potest.
 Ut si Laica potestas ob justam & publicam causam
 aliquid alicui præcipiat. v. g. Magistratum
 pere, militiam inire, &c. quæ fortè dejeravit,
 obstante, sed eo ipso indirectè relaxatò juramentum
 subditus parere debet. De quo pluribus Laym.

105 n. 9. alii apud ipsum. 2. In poenam criminalem
 eo commissi, cui juratum est. Sicut enim
 natus à iudice suâ pecuniâ mulctari potest, ita
 re suo, quod ex promissorio juramento acquiritur
 spoliari. Quæ ratione c. Nos. Sanctorum. Et c.
 ratos 15. q. 6. absolvuntur à juramento fidei
 subditi excommunicatorum, donec illi ad fidei

106 ctionem veniant. 3. Ratione gravis injuriæ,
 jurans passus est, utpotè quia injusto metu,
 promissorio, seu ab altera persona ad jurandum
 ctus est: vel quia dolus, vel enormis læsio in
 tractum incidit, v. g. Emptor ultra dimidium
 tii justus læsus est: tunc enim petitâ, & impetratâ
 ab Episcopo juramenti relaxatione, adigi potest
 contractus rescissionem, vel justii pretii supplementum.

107 tum. 4. Addit D. Thomas 2. 2 q. 89. a. 9. ad 3.
 muniter receptus. *Quandounque aliquid
 mento promittitur, de quo dubium est, utrum
 citum, aut illicitum; proficuum, vel noxium, in
 lo potest quilibet Episcopus dispensare. Eadem
 ratio de votis in similibus casibus.*

108 §. Tandem omne ejusmodi promissorium,
 acceptatum juramentum, omnium consensu, relaxatur
 tur liberâ alterius partis condonatione, vel relaxa-
 sione: nam in omni juramento quantumvis ab

lutè factò, inter alias, etiam hæc tatica intelligitur
 conditio, *si is, cui, ac in cujus gratiam, & utili-
 tatem juratum est, velit acceptare: aut, nisi is ob-
 ligationem expressè, vel tacitè remittat.* Nota co-
 pulationem: *in cujus gratiam & utilitatem jura-
 tum est:* hinc si quis alicui quidem juret aliquid, at
 non *in ejus gratiam & utilitatem,* sed potius in ho-
 norem Dei, vel salutem propriam: ut si jures Con-
 fessario te opus bonum facturum, Religionem in-
 gressurum, &c. Eo casu rectissimè dixit D. Thomas
*cit. a. 9. ille, cui promittitur, non potest absolvere
 promittentem, quia promissio non est facta ei princi-
 paliter, sed DEO.* Rursus, si juramentum fiat qui-
 dem *in alicujus gratiam,* at non in ejus, sed alterius
utilitatem: v. g. Petrus in gratiam sui Confessarii
 intercedentis jurat huic pauperi eleemosynam, vel
 victum daturum, postquam acceptavit pauper,
 Confessarius obligationem remittere non poterit:
 quia non ipsi, sed pauperi jus acquisitum est. Cæ-
 terum quando duo sibi invicem juraverunt in mu-
 tuam utilitatem ac gratiam, mutuo consensu sibi in-
 vicem obligationem condonare poterunt. At ve-
 rò, si ambo juraverunt in gratiam & utilitatem ter-
 tii, v. g. pauperis, Ecclesiæ, &c. Ut si duo jurâ-
 runt collatis expensis *educare pauperem studiosum,
 dotare puellam, calicem dare Ecclesiæ, construere
 Altare &c.* post acceptationem alterius partis, sibi
 mutuo obligationem condonare non possunt, sed
 requiritur condonatio tertii, in cujus utilitatem ju-
 ratum est, ob rationem modò dictam.

§. Quid si quis qui jurâisset principaliter in suum 109
 pro-

proprium commodum: v. g. se velle ire Roman
Beneficio, vel dispensatione impetranda: velle
re eleemosynam a tali divite, & poteritne rem
re sibi ipsi? Negat *Suar. l. 2. de jurament. c. 11*
ante ipsum Abbas in *c. Quanto de jurejurand.*
post alia dicens: *Secus puto, ubi quis simplicit*
raret ad proprium commodum. Nam non
sibi ipsi remittere juramentum, ne authorize
Et proprio. Sed placet Sententia Tamburini
Dec. c. 7. §. 2. n. 5. iis verbis: Refectò dis
non inspicio, cur recipiens juramentum alteri
suam commodum remittere possit, non possit
remittere recipiens juramentum suum. Et
bile mihi est, Patri juranti se empturum esse
in eommodum filii, licere non emere, filio remitte
at juranti eundem se empturum in comodum suum
non licere, se volente commodum illud renunciat
Puto igitur, propter paritatem rationis licere,
quo id est authorize in facto proprio; sed sua
te suam utilitatem negligere. Confirmatur.
Supra docuimus ex Sanch. lib. 3. Dec. c. 9.
Juramentum de non vendendo minoris posse ven
ti ab ipso jurante, quando in utilitatem propriam
est emissum: ergò & universaliter in casu
Hæc Tamb. cui assentior.

110 II. Universaliter quævis vota, & juramenta
ampia, & principaliter in honorem Dei facta,
tamen in hominis, vel Ecclesiæ utilitatem determi
nate edita, præstandi nimirum aliquid certæ per
næ, vel Ecclesiæ, ab altera parte cognita, & ac
ptata; ut si *vovisti, vel jurasti ob amorem,*

norem Dei huic pauperi eleemosynam, huic Ecclesie calicem dare, &c. eaque acceptata sint, ordinario jure nulla potestate ordinaria, vel delegata, dispensari, vel commutari posse, multò minus propriâ votantis vel jurantis autoritate, etiam in quodvis melius converti, communis, probabilissima, & securissima est Sententia Doctorum apud Sanch. & Laym. sæpè cit. Ratio enim supra data videtur etiam hic urgere universim. Quia per ipsam acceptationem altera pars acquisivit jus, quo privari nequit nolens: omnis enim promissio etiam jurata, relaxari, vel commutari potest cum consensu ejus, cui, vel in cujus gratiam, & utilitatem facta est: atqui Deus quidem semper contentus esse censetur, si votum vel juramentum ipsi principaliter factum in aliud melius, aut legitima autoritate, in quodvis aliud commutetur: homo autem certè non censerî potest esse contentus, si promissio, vel juramentum in suam utilitatem factum, & acceptatum, in aliud, etsi absolute præstantius, at non ipsi commodius, sed secus, commutetur: ergò si post acceptationem, eo non volente, relaxetur, vel commutetur in aliud, quantumvis absolute melius, verum patitur præjudicium, quod in omni hujusmodi dispensandi, vel commutandi facultate exclusum esse diximus. Excipiendi tamen rursus hic sunt casus *n. precedenti designati*. Verùm non ita certum est hæc generalis resolutio, sicut præcedens particularis, ut mox videbitur n. 113.

§. Dubium hic incidit: utrum ejusmodi votum, vel juramentum pium principaliter editum in
ho-

414 *Tract. III. In II. Præcept. Decal. Cap. III.*
honorem Dei, & simul in utilitatem certæ personæ
vel Ecclesiæ, possit ab illa persona remitti, & in
remissione vovens, vel jurans obligatione sua liberari.
Ut si quis ob honorem, & amorem Dei vel
vel juravit hunc pauperem alere: ob amorem
tæ Virginis hanc pauperem puellam dotare, &c.
tum est, promittentem liberari, si pauper, vel
la promissum positivè nolit acceptare, aut
ceptatum renuntiet, & respuat. At si promittentem
Beneficium quidem non respuat, vel recuset
quam sibi non acceptum, sed solum nolens
tentem obligare in ejus gratiam remittat, & liberari
berum reliquat: tunc promittentem liberari
gant sanè probabiliùs cum aliis Suar. l. 2. de
mento c. 39. n. 8. Laym. tr. 3. c. 9. n. 5. ea ratio
quòd Deus ejusmodi promissionem acceptat,
& facta est, principaliter ad suum honorem,
cundariò ad utilitatem hominis: adeoque eadem
mo non obliget, acceptare tamen velit, si
erit: secùs, si acceptare nollet. Contra
tunc promittentem liberari satis probabiliter
mat Navar. c. 22. n. 25. Sanch. l. 1. de Matr.
52. à n. 6. Tamb. l. 3. Dec. c. 7. §. 2. alii apud
Ratio est: quia tali juramento, licet principaliter
in honorem Dei factò, verè tamen in communi
hujus pauperis juratur, & Deus ipse acceptat
modi juramentum, vel votum in ordine ad hunc
minem, in cuius utilitatem fit: ergo si homo
obligare nolit, neque Deus te obligare volens
illius hominis voluntati satisfactum sit, etiam
nz voluntati, & obligationi erga Deum satisfactum

erit. Sed declaro rem amplius vero casu facto, & proposito à P. Gobat *Alphab. l. casu 16. de Jurament. num. 499.*

S. Quod vult deus Juramento promissit, se ad honorem Dei esse donaturum certo Monasterio quingenta scuta, aut imperiales taleros: at postmodum penitens promissi effuit per intercessionem cujusdam alterius Pralati, ut Abbas cum Conventu remittat promissum, reddatque syngrapham, quâ se obstrinxerat. Quæsitum fuit an Quod vult deus possit securè stare illa condonatione? Certè probabilius negabit *Suar. l. cit.* ob rationem datam. At certè etiam probabiliter concedet *Sanch. l. cit. ac rursus l. 3. de jurament. c. 20. n. 7.* ac practicè tutum censent *Tamb. & Gobat. ll. cc.* Ratio iterum est: quia licèt juramentum illud sit principaliter factum ad honorem Dei, attamen habuit necessarium respectum ad Monasterium, ejusque utilitatem, ac voluntatem: ergo si Monasterium sine vi, vel fraude juri suo cedat, cessat essentialis dependentia à Monasterio: ergò cessat & ipsa obligatio, ipsùmque jus divinum. Sanè, qui ita vovet, non intendit se obligare Deo in casu, quo Monachi vel recusabunt donationem tanquam fortassis sementem discordiarum, vel oblocutionum, aut aliàs sibi incommodam, vel remittent non inviti ad instantiam mediatam, vel immediatam, promissoris: eadem autem est ratio de tali juramento pio. Secùs esset, si in casu nostro *suprà*, nullus certus pauper, vel puella designata fuisset, sed quis indefinitè vovisset, vel jurasset alere aliquem pauperem, vel dotare aliquam
hons-

honestam puellam : aut si vovisses , vel jurasses
honorem Dei dare centum aureos pauperibus in
terminatis : tunc enim etsi hic pauper, vel ista pu-
la, vel aliqui ex pauperibus remitterent, non est
idcirco liber, quia hi non representant alios,
sine dubio acceptabunt: neque ullus hic determi-
tus promissarius assignari potest, nisi ipse Deus
eo omnium pauperum acceptans.

- 113 III. Insuper ejusmodi vota, & juramenta
etiam post acceptationem pauperis, vel Ecclesie
cujus utilitatem propter Deum facta est promissa
posse non solum autoritate Superioris, sed etiam
proprio promittentis, vel jurantis arbitrio in
commutari, dando scilicet rem promissam pauperi
vel Ecclesie egentiori, post *Rodriguez & alii*
docet *Fagundez tom. 1. in Decal. l. 2. c. 49.* *Rodriguez*
nes adferens his omnino verbis. I. *Quia hoc votum*
& juramenta principaliter, ac ultimate in Deum
diriguntur tamquam finem Cujus, & solum finem
est finis Cui, atque adeo accessorius, ac minus
principalis; cum ergo accessorium sequatur principalem
potest votum propter respectum ac principalem finem
mutari in melius propria autoritate, nil obstat
acceptatio ejus, qui fuit finis accessorius. II. *Quia*
tiam si dirigas intentionem ad hunc peculia rem
perem, id fit propter Deum, & sic tota ratio promissionis
est Deus, & per accidens est, quod pauperem
acceptaverit, & quod jus aliquod adquisierit; acceptatio
fuit etiam dependenter a beneplacito Dei, cui
potest non esse gratius, quod melius est. III. *Quia*
omni voto illa conditio est, voveo hoc, nisi in melius

voluero hoc votum commutare: quam conditionem alterius minus principalis acceptatio tollere nullo modo potest. IV. Quia quæ in aliqua Religione proficitur, eam Religio acceptat, & tamen potest ad meliorem transire, petita, etsi non obtenta veniã à suo Prelato, adeoque in via Religione; juxta sacros Canones. Cujus reiterationem reddens Cajetanus 2. 2. q. 88. a. 12. dicit in e capite nihil novi Juris statui, sed declarari naturam ipsius voti, nempe posse quempiam votum suum etiam acceptatum in melius sua propria auctoritate commutare. Et ratio, cur possit in tali casu prejudicari Prelatis, ac Religioni priori, est (inquit Cajetanus) quia non propter illos, sed propter DEUM Prelatis, ac Religioni data est Persona, & propter hoc solius Dei Ratio habetur in hujusmodi commutatione. Hæc, & plura Fagundez. Vides quàm probabiliter, ac propè efficaciter. Nati ergo damnare ita practicantes, etsi subinde displiceat, vel doleat.

IV. Ex hac probabili opinione, idem à fortiori iudicandum esset, si votum, vel juramentum pium initio factum sit in utilitatem hominis indeterminate, postea primum factã sibi intimatione, acceptantis. Casum proponit, & resolvit Tamb. l. 3. Dec. c. 7. §. 6. n. 3. Petrus propter amorem, & honorem Dei vovit, juravitque ducere, vel dotare aliquam pauperem puellam indeterminate. Item Paulus vovit, juravitque alimenta, vel elemosynam propter Deum præbere alicui pauperi indeterminate: uterque postea significat certã puellã, certo pauperi; & illa, & iste acceptavit gaudens. Pote-

ritne Petrus ducere, vel dare aliam puellam; Pa-
 lus alimenta, vel eleemosynam dare alteri pauperi
 &c. Non tantum habentem potestatem Episcopus
 vel Privilegiatum, hic posse dispensare, vel com-
 mutare, sed ipsummet Petrum, ac Paulum id posse
 propria auctoritate. Quia cum hæc promissio
 directe non nisi Deo facta sit, non potest puer
 vel pauper illa valide acceptare, ut ei soli debeat.
 Illud enim legitime, & valide acceptat alius
 quod ei promittitur: iis autem determinate
 promissum est, sed solum intmata promissio
 Deo, ut supponitur: ergo eorum acceptatio
 potest præjudicare libertati voventis. Ita quod
Tambur. meo iudicio probabiliter. Sed statim
 videtur communi, & tutiori Sententiã à n. 10
 positã.

§. III.

Causa rationabilis commutanti.

115 **R**egula generalis bene traditur à P. Narchi
*q. 4. dub. 3. resol. 5. Ad commutationem
 voti in melius, sufficiens causa est sola voluntas
 voventis: in æquale, propensio major voluntatis
 devotio voventis ad illud aliud: in minus, gratia
 molestia in exequendo voto, aut voventis fragilitas
 aut periculum illud non implendi. Reddo breviter
 explicatiùs.*

116 **I.** Ad commutationem voti in opus magis
 melius, nulla alia requiritur causa, nisi bona
 voluntas voventis. Siquidem opus ipsum Deo gratius
 esse, sufficientem causam præbet commutandi
 di volenti. Optima autem causa erit, si illud

pus melius subrogatum sit conducibilis saluti, maxime ad finem particularem à vovente intentum; ut sapienter observat P. Gobat hic casu II. n. 356. declarans hoc exemplo. Qui pro obtinendo dono castitatis per intercessionem Deipara vovit se quotidie oraturum parvum Officium de Conceptione Immaculata, licite commutabit in votum de faciendo quotidie accurato examine circa castitatem, & faciendam bona disciplina, quoties cogitatione, verbo, vel opere deliquerit deliberatè venialiter contra illam Angelicam virtutem. Ratio est; quia si placuisti Deo, offerendo ipsi rem minus conducibilem tue saluti, & consequenter minus hic & nunc gratam illi, cujus voluntas est Sanctificatio nostra, utique magis placebis offerendo ipsi aliquid, spectatis omnibus circumstantiis, manifestè magis futurum ad tuam perfectionem. Sic ille.

II. Ad commutationem voti in aliud non manifestè melius, sed quomodolibet etiam æquale, vel quasi æquale, sive fiat ab habente potestatem, sive in probabili Sententia ab ipso vovente, requiritur aliqua causa rationalis. Communis DD. Suar. Sanch. Laym. citr. Ratio est: quia in tali commutatione semper aliqua obligatio remittitur, ut scilicet votum, vel non in propria materia, vel non in eadem quantitate fiat, ad quam vovens se ex virtute Religionis, ac fidelitatis Deo obstrinxerat, sed vel in alia materia, vel minori quantitate: quod ut sine omni causa concedatur, ac fiat, Deus non potest rationaliter senseri esse contentus.

118 III. Ad commutationem voti in aliud evidentè æquale, sufficit quæcunque rationabilis causa etiam levis ad Dei honorem, vel utilitatem, vel consolationem voventis spectans: imò sufficiens causa est, si vovens majori cum promptitudine ac solatio voti sui debitum in alia materia impeturus sit: aut si instanter commutationem petat ut ejus fragilitati consulatur, etsi nulla adferatur causa gravis executionem voti impediens, vel gravans notabiliter. Ac proinde ad commutationem voti in aliud æquale, rarò sufficiens causa esse poterit. *Communis DD. apud cirt.* Causa enim in tali commutatione nulla sit absoluta obligantis remissio, sed illius obligationis in aliam materiam translatio, quæcunque etiam levis causa satis superque esse debet: idque etiam verum est, etiamsi votum: (sed per habentem potestatem, non propriam voventis autoritate) commutetur in non evidentè æquale, sed quasi æquale & non notabiliter minus. Quia & parum pro nihilo reputatur, & in his æqualitatem attingere difficile est: ergo ad Dei benignitatem spectat, hanc commutationem ex quacunque rationabili causa etiam levi fieri posse. Certè quando dubitatur, an opus sit æquale, sufficit notabilis molestia in exequendo, vel magna fragilitas cum periculo violandi, vel repugnantia Patris, vel materis etiam circa vota non præjudicantia eorum potestati. *Lessius l. 2. c. 40. n. 105.*

119 IV. Ad commutationem voti in aliud opus quantò notabiliter minus, requiritur, & sufficiens

causa gravior, aut impeditis, aut notabiliter ag-
gravans executionem voti. Et generaliter: cum
commutatio voti in minus sit dispensatio partialis,
& à nemine, nisi habente facultatem dispensandi
concedi possit, ideò ad eam requiruntur, & suffi-
ciunt eadem omninò causæ *Affert. 3. §. 1. à n. 38.*
positæ: nimirum, imperfecta deliberatio, difficul-
tas exequendi, damnum spirituale, vel corporale
voventis, majus bonum speratum: tali nimirum
servata proportione: ut, quo causa apparet gravior
eò minor fiat commutatio; seu eo minus opus bo-
num subrogetur, quæ verò minus gravis apparet
causa, eò commutatio major fiat, seu opus bonum
majus subrogetur; quæ tamen omnia prudentis ju-
dicio necessariò relinquuntur. Cæterum palam
est, nunquam requiri tantam causam ad voti com-
mutationem, quàm obligatio voti non relaxatur to-
taliter, sed in aliam materiam, etsi minores trans-
fertur, quanta requiritur ad dispensationem tota-
lem, quàm obligatio voti absolute, & totaliter tolli-
tur, ideòque omninò gravem requirit causam, &
non adeò frequenter occurrentem.

COROLLARIUM.

Commutare votum in melius, validum, licitum; 120
& meritorium est. Commutare votum in æ-
quale, vel non notabiliter minus absque omni cau-
sa etiam validum, & non nisi venialiter illicitum
est: quia est abusus potestatis in re levissima: ut post
Suar. Sanct. alios, etiam habet Diana p. 2. r. 16.
resol. 8. Commutare votum in notabiliter inæ-

D d 3

quale,

quale, & minus, v. g. jejunium unius diei, in quo
 que Pater & Ave, absque iusta causa, sine dubio
 mortaliter illicitum est: quia hoc est abuti potestate
 in re gravi, imò potius usurpare potestatem
 concessam, cum nulla data sit potestas dispensandi
 sine iusta causa, commutatio autem in minus
 partialis sit dispensatio: hoc ipso autem, quòd sic
 mutans partialiter tantum abutatur potestate.
 Etius dicitur talem commutationem adhuc esse
 validam, conjunctam tamen cum gravi obligatio-
 ne supplendi id, quod deest ad æqualitatem materiae
 subrogatæ ad materiam voti: ductâ nimirum
 similitudine à contractu permutationis, aut venditionis
 qui non annullatur ex inæqualitate rei, vel pro
 cum re; sed solum est onus supplendi id, quod
 æqualitatem deest. Ita Sanch. l. 4. Mor. c. 1.
 Dicta hæcenus eadem ratione intelligenda sunt
 commutatione Juramentorum piorum, quando
 habente potestatem, vel ipso jurante commutari
 possunt juxta dicta §. præced. Regula 3.

§. IV.

Modus competens commutandi.

121 **D**ifficultas non est, quando votum commutandum
 in notabiliter minus, cum nimirum & causa
 causa gravis commutandi, & commutans similitudine
 potestate dispensandi pollet; sed gravis certe diffi-
 cultas est, quando commutatio debet fieri in æquale
 quippe cum aliqualis quidem, sed non gravis
 causa commutandi, aut commutans nullam dispense-
 sandi, sed tantum commutandi vota facultatem
 habet, prout concedi solet in Jubileis, iis ordinatis
 verbis

verbis: *Possunt approbati Presbyteros eligere, qui valeant vota quacunque ab eis emissa, Castitatis, & Religionis duntaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare.* Audis: *commutare: nihil dispensare.* Pro re satis difficilis praxis pono aliquot velut regulas.

Prima: Commutatio Regulariter debet fieri in rem æqualem, vel quasi æqualem aut, saltem non notabiliter minorem. *Communis DD.* Ratio est: quia ex una parte *commutatio* vi vocis apud omnes significat æqualitatem: Jura autem, & privilegia non debent extendi ultra verborum proprietatem, & communem acceptationem: Ex altera autem parte, quia commutatio non tantum est actus justitiæ respectu voti commutandi exigens æqualitatem, sed etiam est actus benevolentiae in favorem, & aliquam alleviationem votantis; hinc non requiritur æqualitas stricta, & physica (& quis hanc attingat?) sed moralis tantum, scilicet in aliud non notabiliter minus, sed juxta prudentis arbitrium, æquè bonum, ac gratum Deo, etsi re ipsa aliquantulum minus. Certè, cum quilibet propria auctoritate commutare possit votum suum in manifestè melius, & secundum probabilissimam sententiam, etiam in manifestè æquale, nec facultas commutandi vota tantum frustra videatur concessa contra rationem *c. si Papa. de Privilegiis in 6.* omninò concedendum est, ea facultate pollentem, ob aliquam rationabilem causam quamcunque, posse commutare vota in aliquantò minus, dummodò non ita notabiliter, ut moraliter æquivalet

alicui dispensationi. Ita Lessius *l. 2. c. 40. num.*
109. aliisque multis citt. Diana p. 1. tr. 11. r. 10.
40. Tamb. l. 3. Dec. c. 16. §. 5. n. 20. Gobae de Je-
bil. num. 269. Neque aliud velle videntur Sancti
l. 4. Mor. c. 54. n. 13. & dii communiter docent
 vota commutari debere in æquale, vel quasi æquale,
 non in minus: quid enim est *quasi æquale*, nisi
 notabiliter minus, ut moraliter, prudentis iudicij
 dispensationi æquiparentur? Est quidem ea
 mutatio quasi contractus inter commutationem
 mine Dei, & voventem, non tamen in eo, requiritur
 tanta æqualitas, qualis requiritur in potestatis
 commutatione rerum inter homines: quia in hac
 mutatione nulla intervenit potestas Jurisdictionis
 sicut in nostra commutatione votorum. Unde
 fortiori, quando dubitatur de qualitate rei subrogandæ
 voto, nihilominus commutatio optime fieri potest:
 nam tam parum minus, ut de æqualitate dubitetur,
 merito pro nihilo reputabitur, alioquin æqualitatem
 in rebus his moralibus agere perdifficile sit.

123 *Secunda*, In commutatione voti non est spectanda
 sola excellentia virtutis in materia subroganda, quasi
 melior esset commutatio, quæ fieret in excellentiori
 virtutis, sed tantum id spectandum est, quod ad honorem
 Dei, & salutem animæ melius ipsi voventi hic, & nunc,
 seu in his circumstantiis personæ, loci temporis, v. g. in
 viti disciplinam ad edomandam carnem; magis
 commutabitur tibi in jejunium, quam in orationem:
 magis enim ad carnis mortificationem

conducit jejunium, quàm Oratio, licet hæc sit excellentioris virtutis. Sed neque commutatio fieri debet necessario in opus æquè difficile, asperum, austerum: nam longæ peregrinationes convenienter commutantur in jejunia, vel Orationes, & maximè confessiones, Communiones, cum Eleemosynis: magis enim hæc conducunt saluti. Atque adeò omnia ferè vota personalia regulariter commutari in frequentiam Sacramentorum consultum est, quia Sacramenta ad salutem voventis magis sunt efficacia, quàm cætera opera.

Tertia. In commutatione votorum, præscin-124
dendo à vinculo voti (quippe quod non aufertur, sed transfertur tantùm in materiam subrogandam) solum attendenda est ipsa materia voti commutandi, non tantùm nuda secundum se, sed etiam secundum difficultatem implendi, v. g. in peregrinatione labor & molestiæ itineris, atque faciendæ expensæ in eundo, & redeundo, ut illæ jubeantur dari pauperibus, aut certè in aliud opus commutentur, si majores erant faciendæ in itinere, quàm domi. Ita expressè *c. Magna de voto.* Ubi dicitur: *Tibi pro te, & famulis tuis concedimus licentiam, votum peregrinationis (Hierosolymitanæ) taliter commutare, ut expensas, quas fueras in eundo, morando, & redeundo facturis alicui Religioso committas in necessarios usus Terræ illius sine diminutione aliqua transferendas.* Docetque communis Doctorum Suar. *lib. 6. de voto c. 19. num. 19. sine Sanch. l. 4. Moral. c. 56. n. 11.* Et quoad expensas in itu consentiunt omnes Theologi, & Canonistæ. Nam
Dd 5 certè

certè illæ expensæ cadunt intra votum peragrandi, nisi expressè quis excluderit, vel mendacido ire voverit. At quoad expensas in religione negant *Grassis, Henriquez, Rodrig. Angliæ* pud *Sanch. cit.* eò quod vovens peregrinationem voveat itum, non reditum: ergo expensæ in reditu faciendæ non indigent commutatione. Et sic etiam Pontifex in favorem Terræ Sanctæ extraordinario rigore usus videri potest. Quis enim bisne huic Sententiæ gravium DD. denegare commutabilitatem? Hinc ulterius in commutatione pœnalis simplicis quidem, v. g. *si lusero, elemosynam dare, &c.* solius pœnæ, seu elemosynæ promissæ quantitas attendenda est: At in commutatione voti pœnalis duplicis, v. g. *veo non ludere, & si lusero, dare tantum elemosynæ, &c.* utriusque voti materia, nimirum bonitas non ludendi, & bonitas elemosynæ promissæ attendenda erit, & quidem ad qualitatem moralem, si factò lusu, pœna jam contracta sit, si nondum contracta pœna fuit, adhuc sanè habenda pœnæ ratio, sed longè inferior, vix ad modicum: cum enim nondum incurfa sit, sed ab eventu futuro pendeat, multùm à sua gravitate deficiat morali æstimatione.

125 *Quarta.* Convenientiùs plerumque est personalia commutari in personalia, & realia in realia. Quia nimirum in votorum commutatione, quoad fieri potest, servari debet materia, qualitas, idemque finis, seu intentio voverentur, quæ plerumque meliùs servantur pariformiter.

commutando votum personale in personale v. g. votum gestandi cilicium mortificationis gratiâ, in jejunium: & reale in reale, v. g. votum ædificandi Ecclesiam, vel Altare, in Eleemosynas, vel alias fundationes pias. Item mixta in mixta: v. g. votum peregrinationis in jejunium æquivalens fatigationi itineris, &c. in eleemosynas respondentes expensis eo itinere faciendis, juxta dicta *num.* 119. Non tamen necessarium est servare hunc modum pariformem in commutandis votis, quin votum reale in personale, & contra personale in reale ritè commutari possit: ut patet *c. 2. de voto.* Ubi votum peregrinationis solis eleemosynis redimitur. Nam, ut providè advertit Lessius *l. 2. c. 40. n. 109.* in commutandis votis principaliter attendendum est, quid sit conducibilius salutis voventis: & æqualitas moraliter tantùm æstimanda, habito respectu ad Dei gloriâ, spiritualem voventis utilitatem, consolationem, fragilitatem, ne plus æquo grave- tur. Quin sæpè expedit (maximè tempore Jubilei, quo laxatur finis Misericordiæ, & Benignitatis Divinæ) ut vota commutarentur in res, quas vo- vens solebat ex devotione facere. v. g. quotidiana recitationem Rosarii, auditionem Sacri, Con- fessionem, & Communionem menstruam aliàs so- litam. Proderit etiam relinquere libertatem, ne de- terminato tempore, vel die obligetur, sed in alium diem differre, vel supplere possit: aut plura opera proponere poenitenti, ut loco sui voti, modò hoc, modò illud faciat, modò illo, modò alio die, &c. ut sic facilius, & promptius vota sua exequantur homi-

homi-

homines infirmi: uti observant communiter
Sanch. Laym. Gobat. ll. cc. Tandem ut
 sarii, præsertim tempore Jubilei expositi, ali-
 bus regulis practicis potius: quàm speculati-
 vum juvare queant, ne vel nimis gravent suos peccato-
 res, vel non sint fideles dispensatores, &
 aliquot

*Exempla authentica commutationum
 Votorum.*

126 **E**X Jure, *Tit. de Voto, & voti redemptio-
 nientes.* Votum peregrinationis Hiero-
 solymitanæ cujusdam in pueritia emissum, ita
 rigidius, quàm hoc tempore fieret) commutat
 titex. *Nos autem ipsum a voto, quod in statu
 vera facilitate potius, quam ex arbitrio discre-
 promissit, absolvimus, ita tamen, quod idem
 elemosynis redimat, & juxta consilium nostrum
 toto vite sue tempore uni pauperum Christi (cum
 modo ad hoc sua facultates sufficiant) debeat
 videre* Idem votum Hierosolymitanum Episcopi
 Trecensis eodem c. magna commutat Pontifex
 expensas eundo, redeundo, ibique commo-
 faciendas, integrè in subsidium Terræ Sanctæ
 tat, laborèmq; itineris compenset sollicitius
 do vigiliis, Orationibus, jejniis.

127 II. Votum Castitatis ad effectum Matrimo-
 nii solet à Pontifice commutari in perpetuum je-
 junium certi diei, v. g. feriæ sextæ cum competente
 elemosyna, vel alio pio opere: sed sine dolo
 cum admixta dispensatione. Nam votum ab-
 solutum Religionis, & Castitatis nunquam po-

propriè commutari, cum omne aliud opus subrogandum minus sit, ideoque semper admiscendam dispensationem, cum aliis notat Sanch. l. 4. *Moral. cap. 56. num. 41.*

III. Votum non ineundi Matrimonium, commutari potest in Confessionem singulis mensibus biennio, aut triennio faciendam, & novem Sacra extra ordinem faciendam. Ita Sanch. cit. n. 42. At certè meritò alii censent, addendum aliquod opus pium in perpetuum, sicut & votum erat perpetuum. Quamquam alioquin voto perpetuo non necessario opus perpetuum subrogandum esse, dummodò alioquin servetur æqualitas, consentiant DD. communiter.

IV. Voto suscipiendi Sacerdotii subrogari potest quotidiana recitatio Officii Beatissimæ Virginis, vel Rosarii: præterea Communio decimo quinto quoquo die obeunda, procurandaque unius Sacri quot mensibus celebratio, & insuper faciendum votum castitatis in statu laicali, vel certè singulis hebdomadibus semel jejunandum. *Viri docti apud Sanch. cit. cap. 43.*

V. Votum peregrinationis pedestris ita commutari potest, ut labor itineris compensetur totidem dierum jejunio; equestris verò, quatuor dierum iter, unius diei jejunio: una cum expensarum saltem eundo faciendarum (juxta dicta supra) in pauperes erogatione. Ita post *Sayrum, Azorium, Angles, alios, Sanch. cit.*

VI. Voto jejunandi omnibus per vitam feriis sextis ritè substitues Communionem annuam singulis

gulis quindenis obeundam, triúmque; Sacrorum p-
curationem; vel si mavis recitationem Rosarii
moderata eleemosyna sextis quibusque; feriis per
tam vitã. Ita viri docti apud eundẽ Sanch. *ibid.*

132 VII. Votum jejunandi in pane & aqua pro
vice iidem Viri docti *ibid.* commutandum est
in recitationem integri Rosarii genibus flexis
cum verberatione corporis, vel eleemosyna
petente facultatibus: aut melius in Confessione
Communione, &c. P. Gobat. *Alphabet. de*
voto Casu 13. num. 414. idem votum solo
& aqua transigendi singulas ferias sextas cum
Sacerdoti debili magnam inde difficultatem
tienti commutavit in prandium cum aqua
collationem vespertinam cum vino, & ex
conscientiã vespertinum eo die faciendum,
octo sequentes dies, si in feriam sextam incidit
junium Ecclesiasticum. Prudenter, & salubriter

133 VIII. Voto non admittendi peccatum ad
Castitatem, non fornicandi, non se polluentium
plius, &c. siquidem voti multum proficit
tandum impuritatem, recte succedat commutatio
menstrua per totam vitam: si verò tale votum
multum proficit, sed potius obsit, ideo quod
obstrictus crebro ex fragilitate labatur in peccatum
carnis, substituatur recitatio calculorum Virgini-
rum semel quolibet mense per triennium. Ita
pienter idem P. Gobat. *de Jubileo c. 42. num. 11.*
Hæc pro exemplari attulisse satis est.
prudens Confessarius applicabit ad plures
di commutationes.

Observationes Corollaria.

Prima. Votum & absolutum, & pœnale ¹³⁴
etiam post transgressionem, vel pœnam con-
tractam commutari potest, v. g. vovit quis quoti-
die Rosarium dicere, vel eleemosynam dare, &c.
& longo tempore intermisit: Confessarius privi-
legiatus, pœnitentiâ pro prioribus transgressioni-
bus impositâ, votum deinceps in aliud commutare
poterit, imò, compertâ jam hominis fragilitate,
etiam debet. Item vovit quis se non lusurum,
non vinum bibiturum: si secus faciat, eleemosynam
certam daturum, vel jejunaturum in pœnam: in-
terea sæpius transgrediendo pœnæ obligationem
ex voto incurrit, nec persolvit: Confessarius vel
habens potestatem commutandi vota ob justam
causam, non tantum commutare potest votum
quoad obligationem facti & pœnæ in futurum, sed
etiam potest commutare obligationem pœnarum
præteritis transgressionibus incurfarum. Sic con-
tra Navar. & alios Suar. lib. 6. de voto cap. 20. n.
19. Sanch. lib. 4 moral. c. 3. n. 10. & c. 56. num.
33. Laym. c. 8. num. 26. Ratio est: quia votum
prius magis obligat ad directam materiam, in quam
cadit, quam ad pœnam: si ergo possum commu-
tare votum quoad materiam directè promissam,
cur non possum quoad pœnam? Quando tamen ab-
solutè dispensatur, vel commutatur tale votum
pœnale, non censetur dispensata, vel commutata
simul obligatio præteritæ pœnæ, nisi exprimatur.

Secunda. Facta commutatione voti etiam ¹³⁵
potestatem habente, liberum est voventi, aut prius
totum

votum exequi, aut opus, in quod prius votum commutatum est: quin etiam ejusdem operis novam commutationem ob causam petere, & obtinere poterit, remanente eadem libertate. Ex communi Lessius *lib. 2. c. 40. dub. 11. n. 97.* Sanch. *lib. 4. c. 55. n. 26. & l. 8. de Matr. disp. 9. n. 21.* Laym. *cit. n. 27.* Ratio est: quia quomodocunque commutatio facta sit, semper facta est in favorem voventis: *Quisvis autem favori suo reverti potest: & quod in gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum.* Regul. 61. in 6. Et quamvis facta commutatione ab habente potestatem prius votum fuerit extinctum, tamen ex benigno interpretativo consensu benignissimi Dei præsumimus hanc libertatem esse nobis concessam, saltem per modum arbitrariæ commutationis: cum ferè melius sit exequi ipsum votum, quàm materiam subrogatam. *Hinc sequitur (ait Lessius l. c.) si sæpius facta sit commutatio, posse servari quidvis illorum, in qua facta fuit v. g. votum peregrinationis annua commutatum est in Menstruam Confessionem: Menstrua Confessio in jejunium hebdomodarium: jejunium hebdomodarium in certas preces quotidianas, potest vovens satisfacere voto, vel precibus, vel jejunio, vel Confessione, vel peregrinatione.* Hæc Lessius.

136 *Tertia.* Facta commutatione voti à potestate habente legitimè in aliud, si istud opus subrogatum postea fiat impossibile, vel inutile, etsi per culpam voventis, vovens tamen omninò liberatur, neque tenetur redire ad prius votum suum, quippe, quod

per legitimam commutationem jam extinctum esse obligatio enim semel extincta, non reviviscit. *L. Qui res §. aream ff. de solut.* Docetque communis DD. apud citt. Ut si peregrinatio annua commutata sit in jejunium certorum dierum; iisque diebus sive ob justam causam excusantem, sive ex causa culpabiliter contracta, jejunare nequeas, imò etiam si culpabiliter jejunare negligas, atque pecces, non teneris iterare peregrinationem. Idque etiam locum habet in votis secularis commutatis in votum solemne Professionis, quæ professus, sive sine, sive cum culpa à Religione dimittatur, non tenetur resumere: quia semel verè extincta non reviviscunt.

Quarta. Qui propria auctoritate votum suum commutavit in aliud opus: aut aliud opus subrogatum jam implevit, aut nondum implevit, aut implere amplius non potest? Si jam implevit opus subrogatum majus, vel æquale, voto jam satisfactum est. Quod si commutasses in minus, tenebris suppelere, quod defuit, nisi malis reassumere prius votum. Si nondum implesti opus subrogatum voto, idque vel majus, vel æquale, poteris præstare, quodlibet, aut opus subrogatum, aut prius votum exequi. Sin autem minus subrogasti, v. g. jejunio votivo Rosarium, jam teneberis, aut addere aliquid operi subrogato ad æqualitatem, aut ipsum prius votum reassumere. Si non potes amplius exhibere opus subrogatum voto v. g. jejunium subrogatum voto peregrinationis, &c. possis autem adhuc exequi ipsum vo-

tum, omninò teneberis redire ad prius votum. *Ratio est*: quia per commutationem propria auctoritate factum non transfertur vinculum voti ad rem subrogatam, sed solum per æquipollens satisfit benignissimo Deo: cum ergo ei jam non possis amplius satisfacere per materiam subrogatam, quæ tibi impossibilis facta est, consequens est, adhuc urgere vinculum voti tui, quod per tuam commutationem nunquam corrui, sicut corruisset per commutationem legitimæ potestatis Superioris ordinariæ, vel delegatæ.

138 §. Dicta quoad modum substitutionis, & materiam subrogatam pariformiter intelligenda sunt etiam in commutatione juramentorum piorum, quando juxta dicta legitimè fieri potest. Attamen quoad peccatum in omissione materiæ subrogatæ differentia aliqua est notanda. Quòd nimirum omittens materiam subrogatam voto, semper verò peccet contra votum: quia ex eo, quòd qui acceptat materiam subrogatam voto commutato, censetur promittere DEO illam servare, atque adeo consentit transferri vinculum, seu obligationem Religionis ex voto in materiam subrogatam: at verò qui omittit materiam subrogatam juramento legitimè commutato, eo ipso per se non peccat contra juramentum, neque perjurus est: quia rem subrogatam neque juravit, neque, ut iuppono, sub novo juramento acceptavit, sed simpliciter loco rei juratæ servare promisit: non autem eo ipso, quo promitto aliquid loco rei juratæ, imò

Secl. IV. Votorum de Jurament. commutatio. 435

in vim & vicem juramenti (vulgò an Nydsstatt-
id sub juramento censeor promittere, ut palam est.
Tenetur ergo talis implere rem juramento subro-
gatam ex pacto cum commutante, quo rem illam
loco materiæ juratæ obligatoriè implendam con-
sensit. Unde si res subrogata gravis erat, graviter
contra pactum peccabit omittens : quòd si levis,
& loco rei juratæ, levis subrogata, venialiter tan-
tùm, *secundùm communem.* At quid si res levis
loco rei juratæ, vel devotæ gravis subrogata sit :
v. g. Quinque pater, & Ave pro jejuniis? Adhuc
probabile est venialiter tantùm peccaturum omit-
tentem : supponitur enim ex justa causa rem levem
subrogatam : & suadet paritas à Pœnitentia Sacra-
mentali, quæ si levis sit, licèt pro peccatis gravi-
bus imposita, ex probabili opinione non obligat,
nisi sub veniali. Hæc de juramentis, & votis fi-
nio tandem in monito divino

Vovete, & reddite
Domino DEO Vestro. *Psal. 75. v. II.*